

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 8.1.2014 г.
COM(2013) 938 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад за напредъка по прилагането на Директива 2006/32/ЕО относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и по прилагането на Директива 2004/8/ЕО относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлинна енергия във вътрешния енергиен пазар

{SWD(2013) 541 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад за напредъка по прилагането на Директива 2006/32/ЕО относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и по прилагането на Директива 2004/8/ЕО относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлинна енергия във вътрешния енергиен пазар

ВЪВЕДЕНИЕ

С Директива 2006/32/ЕО¹ относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги („Директивата за енергийните услуги“ или наричана за краткост „ДЕУ“) се цели по-голяма икономичност и ефективност на крайното потребление на енергия чрез определяне на индикативни цели, стимули и институционална, финансова и правна рамка, необходими за премахване на пазарните пречки и недостатъци, които възпрепятстват ефективното крайно потребление на енергия. С Директивата се цели също така да се създадат условия за развитие и насърчаване на пазара на енергийни услуги, от една страна, и условия за създаване на програми за енергийни спестявания и други мерки за повишаване на ефективността при крайното потребление на енергия, от друга страна.

Директивата за енергийните услуги се прилага към разпределението и търговията на дребно с енергия, изпълнението на мерки за повишаване на ефективността при крайното потребление на енергия, като са изключени дейностите по схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ), и до определена степен — към въоръжените сили. Тя се прилага към продажбите на дребно, предлагането и разпределението на основните енергоносители по мрежа, като електрическа енергия и природен газ, както и другите видове енергия, като централно топлоснабдяване, гориво за отопление, черни и лигнитни въглища, енергийните продукти от горското и селското стопанство и транспортните горива.

Съгласно член 14, параграф 2 от ДЕУ държавите членки трябваше да изготвят втори план за действие в областта на енергийната ефективност (ПДЕЕ) и да го представят на Комисията не по-късно от 30 юли 2011 г.²

Въз основа на ПДЕЕ съгласно член 14, параграф 5 от ДЕУ Комисията трябва да оцени степента, до която държавите членки са напреднали по отношение на постигането на националните си индикативни цели за енергийни спестявания.

С оглед на това настоящият доклад съдържа заключенията от оценката и доклада на Комисията във връзка с вторите ПДЕЕ предвид на задължението по член 14, параграф 5 от ДЕУ. Той е изготвен по-късно от предвиденото, тъй като не всички държави членки представиха ПДЕЕ в срока по ДЕУ.

¹ ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 64.

² Въпреки че Хърватия представи ПДЕЕ през април 2013 г., тя не беше длъжна да го представя съгласно ДЕУ, тъй като задължението е въведено преди присъединяване на държавата към ЕС.

Високоэффективното комбинирано производство на енергия предлага значителен потенциал за енергийни спестявания в ЕС, тъй като топлинната енергия, произведена при производството на енергия, не се губи, а също се използва. Този потенциал все още не е напълно оползотворен. С Директива 2004/8/ЕО³ относно насърчаване на комбинираното производство на енергия, основаващо се на търсенето на полезна топлоенергия във вътрешния енергиен пазар („Директивата за КПЕТЕ“ или „Директивата за комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия“) се цели да се улеснят монтажът и функционирането на съоръжения за комбинирано производство на енергия с цел енергийни спестявания и борба с изменението на климата. В краткосрочен план с Директивата за КПЕТЕ следва да се създадат условията за консолидиране на съществуващите инсталации за комбинирано производство на енергия и да се насърчава изграждането на нови централи, а в дългосрочен план — да се създаде необходимата рамка за високоэффективно комбинирано производство на енергия с оглед на намалението на емисиите.

Съгласно член 10 от Директивата за КПЕТЕ държавите членки трябва да публикуват доклад с резултатите от анализите и оценките за гаранцията за произход, националния потенциал за високоэффективно комбинирано производство на енергия и съществуващата законодателна и регулаторна рамка във връзка с комбинираното производство на енергия.

В съответствие с член 11 от Директивата за КПЕТЕ Комисията трябва да представя периодично доклади за напредъка по отношение на постигането на целите по посочената директива. Настоящият доклад е израз на изпълнението на това изискване. Той е изготвен по-късно от предвиденото, тъй като не всички държави членки представиха докладите си в срока по Директивата за КПЕТЕ.

Трябва да се отбележи, че ДЕУ и Директивата за КПЕТЕ ще бъдат почти изцяло отменени с Директивата относно енергийната ефективност („ДЕЕ“)⁴ считано от 5 юни 2014 г. Въпреки това задължението за определяне на цел по член 4 от ДЕУ няма да се отмени преди 1 януари 2017 г.

Настоящият доклад се придружава от работен документ на службите на Комисията (SWD(2013) 541 final), в който са представена подробна информация за прилагането от страна на държавите членки на Директивата за енергийните услуги и Директивата за комбинираното производство на електрическа и топлинна енергия и оценка на напредъка по отношение на енергийната ефективност в предлагането на енергия и при крайното потребление. Също така е представен подробен анализ на ПДЕЕ на всяка държава членка.

ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВА 2006/32/ЕО ОТНОСНО ЕФЕКТИВНОСТТА ПРИ КРАЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ И ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИ УСЛУГИ

Съгласно Директивата за енергийните услуги държавите членки трябва да определят и да се стремят да осъществят национална индикативна цел за 2016 г. за енергийни спестявания

³ ОВ L 52, 21.2.2004 г., стр. 50.

⁴ Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

от поне 9 % от крайното потребление⁵. Повечето от разпоредбите по посочената директива бяха заменени с по-точни подробни разпоредби в ДЕЕ. Въпреки това изискването за целта от 9 % няма да се отмени до 2017 г. Макар че изчисленията и методиката са много различни, целта по ДЕУ следва да се разглежда като стъпка напред в постигането на по-амбициозната цел на ЕС от 20 % намаление на потреблението на енергия до 2020 г.

С Директивата се изисква държавите членки да съобщават за основните си приети и планирани мерки за енергийна ефективност в ПДЕЕ си. Като цяло и отчитайки всеобхватността им и описанието на националните мерки на политиката и обхвата на основните сектори, цялостното качество на вторите ПДЕЕ, представени от държавите членки през 2011 г. — 2012 г. по ДЕУ, беше много по-добро в сравнение с първите ПДЕЕ от периода 2007 г. — 2008 г. Това също беше отразено в енергийните спестявания, които се очаква да се реализират поради прилагането на новите мерки, включени във вторите ПДЕЕ.

Тъй като акцентът на ДЕУ е върху спестяванията при крайното потребление на енергия и енергийните услуги, като са изключени, както беше посочено, повечето мерки за енергийна ефективност във връзка с предлагането и мерките за повишаване на енергийната ефективност на участниците в СТЕ, много от вторите ПДЕЕ представят повече информация за дейностите, които са предприети или планирани за повишаване на енергийната ефективност при предлагането на енергия. Освен това в ПДЕЕ са описани разнообразни мерки за повишаване на енергийната ефективност извън енергийните услуги.

Сградите имат най-голям единичен дял по отношение на потенциала за енергийни спестявания в ЕС и повишаването на енергийната ефективност в тях е основна цел за държавите членки. Почти всички държави членки съобщиха във вторите си ПДЕЕ за мерки към новите сгради и сградите в експлоатация (жилищни сгради и сгради за обществено обслужване)⁶. Спестяванията, реализирани чрез нормативната уредба за сградите и чрез дейностите във връзка със сградния фонд, съставляват значителна част от общите национални енергийни спестявания, като някои включват и по-ранни енергийни спестявания в резултат на нормативна уредба, прилагана след 1995 г. Както и в периода от първите ПДЕЕ, жилищните сгради заемат основно място и във вторите ПДЕЕ с широкообхватни програми за обновяване на сгради, за които съобщават 17 държави членки.

В изчисленията на енергийните си спестявания някои държави членки включват отражението на конкретни законодателни актове на ЕС за енергийната ефективност, като регламентите за изпълнение във връзка с екопроектирането и етикетирането на енергийната ефективност.

Що се отнася до финансирането на мерките за енергийни спестявания, някои държави членки⁷ съобщиха за използване на фондовете на ЕС и приходите от продажбата на

⁵ В приложение към Директивата се посочва, че държавите членки следва да изчислят целта си въз основа на годишното си крайно вътрешно потребление на енергия за най-близкия петгодишен период преди прилагането на Директивата.

⁶ Вж. раздел 3.2 от придружаващия (SWD(2013) 541 final) за доклада за напредъка по отношение на енергийната ефективност в Европейския съюз.

⁷ Вж. раздел 4 от придружаващия (SWD(2013) 541 final).

предписани емисионни единици (ПЕЕ) по Протокола от Киото. В същото време в целия ЕС се полагат повече усилия за по-активно участие на частния сектор във финансирането на повишаването на енергийната ефективност.

Броят на обещаващите хоризонтални мерки се увеличи във вторите ПДЕЕ спрямо първите. Така задълженията за енергийни спестявания са основна част от усилията за насърчаване на енергийните спестявания. Беше съобщено, че създадената схема за т.нар. „бели сертификати“⁸ вече функционира в пет държави членки. Две държави членки уведомиха във вторите си ПДЕЕ за предстоящо въвеждане на такива схеми. Дружествата за предоставяне на енергийни услуги (ДПЕУ) остават основен допълнителен източник за финансиране на енергийната ефективност в ЕС. С оглед на това няколко държави членки посочиха създаването на стандартни договори за енергийни услуги и приемането на законодателни разпоредби или отстраняването на правни пречки пред отварянето на енергийните услуги в публичния сектор за ДПЕУ. Едновременно с това, както се отчете в първите ПДЕЕ, много от съобщените мерки във връзка с ДПЕУ съдържат малко информация за конкретните действия, които трябва да се предприемат.

Общите енергийни спестявания при крайното потребление за 2010 г., които са съобщени от държавите членки, бяха приблизително 59 Mtoe (млн. тона нефтен еквивалент). Тази стойност е с около 35 % по-висока от сбора на междинните цели за енергийни спестявания, определени от 27-те държави членки в първите им ПДЕЕ, представени през 2008 г. Заявените междинни нива за енергийни спестявания са от 1,8 % от референтното потребление в Литва до близо 9 % в Германия и Швеция, където индикативната цел по ДЕУ за 2016 г. е била фактически достигната в края на междинния етап.

Прогнозите за 2016 г.⁹ са за общи енергийни спестявания при крайното потребление от около 132 Mtoe, което е доста над индикативната цел от 9 % (приблизително 89 Mtoe). Испания и Германия планират най-високите нива на енергийни спестявания, а четири държави членки са посочили енергийни спестявания през 2016 г., които са по-ниски от 9 % от тяхното референтно потребление на енергия. При сравнение на стойностите за енергийните спестявания на държавите членки е важно обаче да се имат предвид методите за изчисление на енергийните спестявания, а не само заявените и прогнозираните нива на енергийни спестявания. Няколко различни подхода бяха използвани за количественото определяне на енергийните спестявания. Съответно представените в таблица 1 по-долу стойности могат да послужат само за приблизителен показател на действителните енергийни спестявания в ЕС. Националните подходи са разгледани по-подробно в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

Както по-горе представеният преглед на напредъка по отношение на енергийната ефективност в ЕС показва, са се наблюдавали различни положителни промени между първите и вторите ПДЕЕ по ДЕУ. Широкото използване на насоките и образеца, представени от Комисията, допринесе за цялостното подобро качество на ПДЕЕ. Въпреки това няколко държави членки биха могли да подобрят качеството на съобщаваните данни чрез предоставяне на повече информация за мерките и конкретното

⁸ Това са сертификати, издавани от независими сертификационни органи, които потвърждават заявените от пазарните участници енергийни спестявания като резултат от мерките за повишаване на енергийната ефективност (член 3, буква т) от ДЕУ).

⁹ Вж. раздел 4.9 и таблица 10 от придружаващия (SWD(2013) 541 final).

им изпълнение и чрез разясняване на методиките, използвани за количествено определяне на енергийните спестявания. Вторите ПДЕЕ показват, че все още има какво да се направи за подобряване на предоставяната информация в ПДЕЕ, за да се посочи дали и как държавите членки могат да постигнат целта за енергийни спестявания.

Таблица 1: цели за енергийни спестявания при крайното потребление по ПДЕЕ и прогнози за 2016 г. и заявени енергийни спестявания за 2010 г.

	Цел за енергийни спестявания при крайното потребление за 2010 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)		Заявени енергийни спестявания при крайното потребление за 2010 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)		Прогнози за енергийните спестявания при крайното потребление през 2016 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)	
Държава членка	Mtoe	Процент от референтното потребление	Mtoe	Процент от референтното потребление	Mtoe	Процент от референтното потребление
Австрия	0,428	2,0 %	1,180	5,5 %	1,874	8,8 %
Белгия	0,789	3,0 %	1,301	4,9 %	2,985	11,4 %
България ¹⁰	0,209	3,0 %	0,305	4,4 %	1,066	15,3 %
Кипър ¹¹	0,060	3,3 %	0,066	3,6 %	0,191	10,4 %
Чешка република ¹²	0,355	1,8 %	0,532	2,7 %	1,596	8,2 %
Дания	0,449	3,0 %	0,664	4,4 %	1,285	8,6 %
Естония	0,061	2,3 %	0,079	3,0 %	0,213	8,1 %
Финландия	0,507	3,0 %	1,040	6,1 %	2,123	12,5 %
Франция	5,000	3,8 %	5,159	3,9 %	18,000	13,5 %
Германия	12,181	6,1 %	17,937	9,0 %	33,868	17,1 %
Гърция ¹³	0,439	2,8 %	0,794	5,1 %	1,415	9,0 %
Унгария	0,152	1,0 %	0,293	1,9 %	1,371	9,0 %
Ирландия	0,559	4,5 %	0,523	4,2 %	1,576	12,6 %
Италия	3,066	2,7 %	4,102	3,6 %	10,880	9,6 %
Латвия	0,006	0,2 %	0,294	8,8 %	0,299	9,0 %
Литва	0,054	1,5 %	0,067	1,8 %	0,341	9,4 %

¹⁰ Стойностите за 2016 г. за България са общите енергийни спестявания по метода „отдолу-нагоре“, представени в ПДЕЕ.

¹¹ Стойностите за Кипър, Ирландия и Нидерландия за представени в еквивалент на първична енергия. Тъй като ДЕУ не определя конкретно енергийните спестявания при крайното потребление и спестяванията на първична енергия, държавите членки са представили данните на базата на определенията, които са възприели.

¹² Чешката република не посочва ясно постигнатите междинни енергийни спестявания. Стойността за 2010 г. по-горе е една трета от прогнозната стойност за 2016 г.

¹³ За да отрази отражението на рецесията, Гърция коригира много високата стойност за междинните енергийни спестявания по метода „отгоре-надолу“ и представи по-реалистичен диапазон за вероятните енергийни спестявания. Представената тук стойност за 2010 г. е долната граница на диапазона. Не са налице ясни прогнози за енергийните спестявания през 2016 г. Показаната стойност предполага, че индикативната цел от 9 % е постигната.

	Цел за енергийни спестявания при крайното потребление за 2010 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)		Заявени енергийни спестявания при крайното потребление за 2010 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)		Прогнози за енергийните спестявания при крайното потребление през 2016 г. (в еквивалент на първична енергия в наклонен шрифт)	
Държава членка	Mtoe	Процент от референтното потребление	Mtoe	Процент от референтното потребление	Mtoe	Процент от референтното потребление
Люксембург	0,045	2,7 %	0,128	7,6 %	0,238	14,1 %
Малта	0,011	3,0 %	0,014	3,8 %	0,033	9,0 %
Нидерландия	0,978	2,0 %	2,278	4,7 %	6,416	13,1 %
Полша	1,021	2,0 %	3,037	5,9 %	5,779	11,3 %
Португалия	0,344	1,9 %	0,662	3,6 %	2,240	12,2 %
Румъния ¹⁴	0,940	3,0 %	2,222	7,1 %	2,800	9,0 %
Словакия	0,224	3,0 %	0,668	9,0 %	0,671	9,0 %
Словения	0,102	2,5 %	0,101	2,5 %	0,591	14,5 %
Испания ¹⁵	2,179	3,0 %	4,720	6,5 %	13,126	18,1 %
Швеция	2,003	6,3 %	2,846	9,0 %	4,626	14,6 %
Обединено кралство	11,737	9,0 %	8,547	6,6 %	17,816	13,7 %

Нивата на общите постигнати и прогнозни енергийни спестявания във вторите ПДЕЕ са по-високи от нивата на другите показатели за повишаването на енергийната ефективност. Съгласно вторите ПДЕЕ държавите членки, които използват главно показателите по метода „отгоре-надолу“, съобщават за повишаване на енергийната ефективност с 6,6 % за 3-годишния междинен период (2007 г. — 2010 г.), т.е. средно годишно повишение от над 2,1 % от референтното потребление. Тази стойност не съвпада със средния процент на намаление на енергийния интензитет при крайното потребление от около 1,2 %, регистриран от проекта „Odyssey“¹⁶ за периода 2000 г. — 2009 г. Значителното увеличение на процента на годишно повишаване, който е виден от ПДЕЕ, не може да се обясни само чрез увеличение на броя на мерките, а причините трябва да се търсят и в допълнителните структурни и статистически фактори, както и в несъгласуваността и препокриването на данните при кумулиране на въздействието от отделните национални мерки.

Държавите членки, които използват главно метода „отдолу-нагоре“ или методи в зависимост от конкретните мерки, за да определят своите заявени стойности за енергийни спестявания, показват енергийни спестявания от 5,1 % от референтното потребление на енергия до 2010 г. Тази стойност също изглежда висока предвид на това, че за разлика от метода „отгоре-надолу“, при стойностите по метода „отдолу-нагоре“ трябва да се изключат т.нар. „автономни спестявания“ (това са спестявания, които не се дължат на

¹⁴ Не са представени прогнози за енергийните спестявания за 2016 г. за Румъния. Показаната стойност за 2016 г. представлява индикативната цел от 9 % по ДЕУ.

¹⁵ Изчислението на целта от 9 % по ДЕУ за Испания е неясно от ПДЕЕ.

¹⁶ Проект, финансиран от ЕС, за показателите за енергийната ефективност (<http://www.odyssey-indicators.org/>) чрез използване на методики „отгоре-надолу“, сходни с тези, които са използвани във вторите ПДЕЕ от много държави членки.

въздействието на мерки за повишаване на енергийната ефективност), въпреки че те включват някои по-ранни енергийни спестявания. Също така е налице известна опасност от двойно отчитане, когато едни и същи спестени kWh могат да се дължат на няколко мерки.

Таблица 2: преглед на мерките във връзка с предлагането, съдържащи се във вторите ПДЕЕ¹⁷

Държава членка	Мерки срещу загубите по електропреносните и електроразпределителните мрежи	Мерки за насърчаване на високоефективното комбинирано производство на енергия	Мерки, насочени към други високоефективни съоръжения за производство на енергия, включително от вятър, фотоволтаични системи	Мерки за насърчаване на централното топлоснабдяване или за повишаване на ефективността му	Мерки за по-добро управление на натоварването на мощностите	Мерки за насърчаване или развитие на т.нар. „интелигентни“ мрежи	Мерки за ефективността на предлагането на нефт и газ	Доброволни споразумения за насърчаване на енергийните спестявания във връзка с предлагането	Мерки за създаване на по-голяма конкуренция между доставчиците
AT		X		X					
BE		X ¹⁸							
BG	X	X		X		X			
CY	X	X	X						
CZ		X	X	X					
DK	X			X ¹⁹			X	X	
EE	X	X		X			X		X
FI								X	
FR						X			
DE		X ²⁰							X
GR	X	X	X	X					
HU				X					
IE	X		X		X	X		X	X
IT	X	X	X			X			
LT	X	X	X	X		X	X		
LV		X							
LU		X							
MT	X	X				X			
NL		X							
PL	X			X		X			
PT		X							
RO									
SK		X							
SI		X	X	X		X		X	
ES		X	X						
SE				X		X			
UK						X			

¹⁷ Таблицата е с описателен характер и трябва само да покаже, че държавите членки са предприели различни видове мерки във вторите си ПДЕЕ. Броят на „X“ не е свързан с всеобхватността или качеството на мерките, включени във вторите ПДЕЕ.

¹⁸ Отделни мерки за регионите на Валония, Фландрия и Брюксел.

¹⁹ Посочена е марка или стратегия, но не е представена подробна информация.

²⁰ Мерките за КПЕТЕ, описани в ПДЕЕ, поставят акцента основно на крайното потребление или микроинсталациите за КПЕТЕ.

ПРИЛАГАНЕ НА ДИРЕКТИВА 2004/8/ЕО ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА КОМБИНИРАНОТО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЯ

Високоэффективното комбинирано производство на енергия (определено като комбинирано производство в един процес на термична енергия и електрическа и/или механична енергия) има значителен потенциал от гледна точка на енергийните спестявания, но в значителна степен не е използвано в ЕС. По тази причина целта на Директивата за КПЕТЕ е да се създаде прозрачна обща рамка за насърчаване и улесняване на изграждането на централи за комбинирано производство на енергия. В краткосрочен план Директивата трябва да даде възможност за консолидиране на съществуващите инсталации за комбинирано производство на енергия и за насърчаване на изграждането на нови централи. В средносрочен и дългосрочен план Директивата трябва да създаде необходимата рамка за високоэффективно комбинирано производство на енергия чрез намаление на емисиите на CO₂ и други вещества и да допринесе за устойчивото развитие.

Съгласно Директивата за КПЕТЕ държавите членки трябва да анализират националния си потенциал за високоэффективно комбинирано производство на енергия, да разгледат пречките и административните рамки и да оценят надеждността на системата за гаранциите за произход (член 10, параграф 1 от Директивата за КПЕТЕ). На всеки четири години, като се започне от 21 февруари 2007 г., държавите членки трябва да оценяват осъществения напредък в посока на увеличение на дела на високоэффективното комбинирано производство на енергия. Държавите членки трябваше да публикуват вторите национални доклади за напредъка до 11 октомври 2011 г., а Комисията — да разгледа прилагането на Директивата за КПЕТЕ на базата на тези доклади. Всички държави членки изпълниха задължението си да анализират своя национален потенциал за комбинирано производство на енергия и пречките пред реализирането на този потенциал и да оценят административните си рамки, включително системата за гаранциите за произход. Също така всички държави членки представиха първия и втория доклад за напредъка, както се изисква съгласно Директивата за КПЕТЕ, въпреки че бяха налице някои закъснения в това отношение. За да се улесни представянето на докладите и да се осигури наличието на сравнима информация с оглед на оценката, Комисията изпрати на държавите членки незадължителни образци и въпросници, но не всички държави членки ги използваха или попълниха изцяло. Това доведе до различия в качеството, пълнотата и методиката. Поради това често информацията, представена в националните доклади относно напредъка по отношение на увеличение на дела на високоэффективното комбинирано производство на енергия, не е сравнима и се характеризира с различна степен на подробност и пълнота. Това е валидно и за анализите на националния потенциал.

Въпреки че Директивата за КПЕТЕ беше транспонирана в националното законодателство, в някои държави членки системата за гаранциите за произход или методиките за изчисления за количеството на електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на енергия все още не бяха напълно функциониращи през 2010 г. или бяха слабо използвани на практика. Правилата за националната мрежа относно свързването и достъпа до нея за високоэффективното комбинирано производство на енергия бяха прилагани по различни начини и се проявиха значителни различия. Въпреки че е налице напредък по отношение на определянето на обективни и прозрачни правила в това

отношение, често графикът за свързване и условията за таксуване все още са сложни и трудни, особено за комбинираното производство на енергия при децентрализирана мрежа.

Също така държавите членки бяха длъжни да разгледат съществуващите пречки пред комбинираното производство на енергия. Като най-често срещани пречки пред комбинираното производство на енергия те определиха цените на горивата, търсенето на отопление и охлаждане, сложността на нормативната уредба, липсата на насърчаване и правила за достъпа до електрическите мрежи. Други важни пречки са икономическите рискове, несигурността поради схемата за търговия с емисии, липсата на (отоплителна) инфраструктура и финансови ресурси, информация, както и факта, че някои технологии все още не са развити в достатъчна степен.

Във вторите си доклади за напредъка повечето държави членки представиха информация за схемите си за подпомагане на комбинираното производство на енергия, въпреки че тази информация не се изискваше съгласно разпоредбите на Директивата. Преференциалните цени, добавките към цените или гарантираната изкупна цена за комбинираното производство на енергия бяха най-честите форми на подкрепа през периода, за който се отнасяха докладите (до 2010 г.), използвани в седемнадесет държави членки. Тези ценови механизми за подкрепа бяха съчетани с предоставяне на капиталови субсидии в петнадесет държави членки. Освобождаването на енергията и бизнеса от данъци и такси и ускоряването на процедурите за тази цел бяха също използвани като подходи за подпомагане в много държави членки. Няколко държави членки комбинираха различни механизми за подкрепа, като сертификати със системи за квоти (четири държави членки). Обхватът, условията и продължителността на националните схеми за подкрепа варираха в голяма степен. Често схемите за подкрепа бяха насочени към конкретен сегмент на комбинираното производство на енергия, например за горива (като биомаса) или за капацитет (например под 10 MW²¹).

Напредъкът по отношение на увеличението на дела на високоефективното комбинирано производство на енергия остана ограничен след влизането в сила на Директивата за КПЕТЕ през 2004 г. Дялът на КПЕТЕ в общото производство на електрическа енергия в ЕС-27 се увеличи от 10,5 % през 2004 г. на 11,2 % през 2011 г. Като абсолютни стойности производството на електрическа енергия от КПЕТЕ се увеличи с 38 TWh²²: от 337 TWh през 2004 г. на 375 TWh през 2011 г.

Въз основа на националните доклади, представени съгласно член 10 от Директивата за КПЕТЕ, отразяващи положението до 2010 г. (с акцент върху периода след 2008 г.), общото изменение на производството на електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на енергия показва големи различия между отделните държави членки.

През 2009 г. беше налице лек спад в цялото производство на енергия от КПЕТЕ, особено в промишлеността, вероятно поради икономическата криза, последван от съживяване през 2010 г. През 2008 г. и 2009 г. електрическият капацитет се увеличи, но производството на електрическа енергия намаля, като беше налице неоползотворяване на капацитета. Производството на топлинна енергия при комбинирано производство на енергия се стабилизира, без да са регистрирани спадове, и като цяло се наблюдаваше устойчиво

²¹ Мегаватове.

²² Терават часове.

увеличение от 2004 г. нататък. Умереното увеличение се дължи основно на увеличението на централното топлоснабдяване в жилищния сектор, търговията и сферата на услугите.

Дялът на комбинираното производство в производството на (термична) топлинна енергия варира с повече от 30 % — в Швеция (40 %), България (33 %), Чешката република (33 %) и Естония (31 %) до по-малко от 1 % (в Гърция, Малта и Кипър). Беше налице трайно увеличение в използването на природен газ през този период (от 39 % до 48 %) като гориво за комбинирано производство на енергия, докато при черните и лигнитните въглища се наблюдаваше тенденция към спад (от 35 % на 21 %). По отношение на биомасата и биогаза се регистрира обща тенденция към увеличение (от 9 % през 2005 г. до 15 % през 2010 г.). Най-често използваната технология е все още кондензационната парна турбина с пароотбор, но с постоянно намаляваща употреба (от 40 % през 2005 г. на 36 % през 2010 г.), докато дялът на турбините за комбиниран цикъл нараства (от 23 % през 2005 г. на 29 % през 2010 г.). Като цяло високоефективното комбинирано производство на енергия на пазара на електрическа енергия е нараснало, като увеличението обаче е било ограничено, достигайки само 12 % от дела на производството на електрическа енергия вместо икономическия потенциал от 21 %, посочен от държавите членки в техните анализи на националния потенциал²³.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На практика прилагането на ДЕУ е довело преди всичко до разработване на мерки, насочени към крайното потребление на енергия, например програми за обновяване на сгради. В ПДЕЕ на държавите членки се посочват високи нива на енергийни спестявания при крайното потребление, които са достигнати до 2010 г., и това показва, че индикативната цел от 9 % за 2016 г. ще бъде безпроблемно надвишена от повечето от държавите членки. Това е окуражителен знак и показва, че ангажираността на държавите членки дава резултат по отношение на енергийните спестявания. Постигнатият напредък трябва да се запази с оглед на достигане на амбициозната цел на ЕС от 20 % енергийни спестявания до 2020 г., а конкретното транспониране и прилагане на ДЕУ е от основно значение за реализирането на тази цел.

Що се отнася до Директивата за КПЕТЕ, цялостното развитие на производството на електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на енергия показва незначително увеличение, основно поради нарастването на използването на централното топлоснабдяване в жилищния сектор, търговията и сферата на услугите. Това е трайна тенденция в производството на топлинна енергия при комбинирано производство на енергия, която се наблюдава от 2004 г. нататък.

Предложенията за допълнителни мерки или изменения на ДЕУ или Директивата за КПЕТЕ не са считани към настоящия момент за целесъобразни. Това се дължи на факта, че двете директиви ще бъдат отменени и са заменени с ДЕЕ, в която са включени техните разпоредби и са увеличени задълженията на държавите членки.

²³

Приложение X към оценката на въздействието във връзка с Директивата относно енергийната ефективност (SEC(2011) 779 final).